

2007. LXI. ÉVFOLYAM 3. SZÁM

Alapította Heimler Károly.

Kiadja:
a Soproni Szemle Alapítvány

Főszerkesztő:

Szerkesztőbizottság:

DOMONKOS OTTÓ, GIMESI SZABOLCS, GÖMÖRI JÁNOS, HÁRS JÓZSEF titkár, olvasó- és
technikai szerkesztő, JANKÓ FERENC, JÓZAN TIBOR, KUBINSZKY MIHÁLY, MOLNÁR
LÁSZLÓ, PÁPAI LÁSZLÓ, SARKADY SÁNDOR

Soproni Szemle. A Soproni Városszépítő Egyesület helytörténeti folyóirata. Alapította Heimler Károly.

Megjelenteti a Soproni Szemle Alapítvány, Sopron Megyei Jogú Város támogatásával.

Felelős kiadó Dr. Bartha Dénes. Megjelenik évente 4 alkalommal, összesen 24 ív terjedelemben

**2007. LXI. ÉVFOLYAM 3. SZÁM / Szende Katalin: Rendhagyó könyvismertetés, születésnap
háttérrel. Kubinszky Mihály: Az ion fejezet (Budapest, HAP Galéria, 2006)**

**243 Szende Katalin: Rendhagyó könyvismertetés, születésnap háttérrel.
Kubinszky Mihály:
Az ion fejezet
(Budapest, HAP Galéria, 2006)**

Kubinszky Mihály építész, a Nyugat-Magyarországi Egyetem professor emeritusa, a hazai építészet- és vasúttörténeti kutatás doyenje, a Soproni Városszépítő Egyesület (SVSzE) örökös tiszteletbeli elnöke idén szeptemberben tölti be 80. életévét. A Soproni Szemle olvasói rendre nyomon követhették munkásságának kiteljesedését a 70. születésnapra készült beszélgetésben¹⁽¹⁾ és a 75. születésnapra megjelentetett válogatott bibliográfiában,²⁽²⁾ nem utolsó sorban pedig saját írásaiban: a Sopron építészetét történelmi alapossággal és egyéni látásmóddal bemutató cikkekben, a pályatársak munkásságát elemző recenziókban és a SVSzE működéséről tárgyilagos gondossággal összeállított éves jelentésekben. Ugyanakkor képet kaphatunk pályáivének alakulásáról azokból az ismertetésekben is, amelyeket impozáns sorban megjelent könyveiről készítették folyó-iratunk számára a műemlékvédelem jeles képviselői.³⁽³⁾ A kerek évfordulóhoz érkezve – némileg rendhagyó, de mégis az alkalomhoz illő módon – mi is legutóbbi kötetének bemutatásával szeretnénk köszönteni a Professzor Urat.

József Attila remekbe szabott költeménnyel lepte meg magát egy „kávéházi szegleten” harminckettedik születésnapjára. Kubinszky Mihály minden bizonnyal tervező-asztalának szegletén alkotta meg *Az ion fejezet* című önéletrajzi munkáját, amellyel nemcsak magát, hanem építész és nemépítész olvasóit is

meglepte nyolcvanadik születésnapja előestéjén. (Természetesen a klasszikus görög ión oszloprendre, és nem a kémiában használatos „ion”-ra utal a cím.) A kötetet nehéz hagyományos műfaji keretek közé illeszteni: nem szabályos biográfia, nem nosztalgikus visszaemlékezések sorozata, nem szakmai számvetés – mégis mindez együtt, sajátos, kellemes, olvasható egységben.

Biztosan nem véletlen, hogy a kötet a kronológiai rend helyett „in medias res”, az életre szóló útravalót adó és elkötelezettséget jelentő egyetemi évek és az 1940-es évek végén a Műegyetemen tanító tanárok bemutatásával indul. Ezek a szerző kifejezésével élve „szellemóriások”: Csonka Pál, Kotsis Iván, Rados Jenő, Kiss Tibor, Korompay (Krompecher) György és még számos más oktató az építészet sokoldalúságára rácsodálkozó diák szemével állnak előttünk, emberi helytállásukkal ellenpontozva a kor egyre nehezebben elviselhető szellemét. Emlékük megörökítésével a műszaki felsőoktatás történetének is nagy szolgálatot tett Kubinszky Mihály. Az iróniával [244](#)bőven fűszerezett korrajz, és a szeretettel, de helyenként kritikával is felvázolt portrék – jeles soproniakról, hazai és külföldi építészekről (Kós Károly, Nikolaus Pevsner és mások), vagy akár egyszerű építőmunkásokról – a későbbiekben, az „Érdekes találkozások” című fejezetben, de a könyv más részeiben is –, mintegy tartópilléreit alkotják a kötetnek.

Az építészeti hasonlatnál maradva, a harmonikusan megtervezett, szilárd épülethez erős alapok is kellene. Ezt az alapot Kubinszky Mihály számára szülővárosa, Sopron, és azon belül is a Lőverek lankáni épület családi villa jelenti. Innen indul el és ide tér vissza 1950-ben egy „vézna, A/4 nagyságú kis nyomtatott papír”, azaz az építésmérnöki diploma birtokában, hogy hosszú, termékeny alkotó évtizedek vegyék kezdetüket. Így szinte minden, amit átélt, amit leírt, helytörténet is egyben, Sopron 20. századi történetének: városképeinek, lakóinak, egyesületeinek (kiemelten a SVSzE-nek, valamint a MTESz-nek, a Kitaibel Pál asztaltársaságnak és a Helytörténészek baráti körének) bemutatása. Az alapokra, a szeretett városra emelt épület fő falait a tervezés, kivitelezés, az egyetemi oktatás és az építészettörténeti kutatás adják. A válaszfalakat a nagy számban és változatos tematikával megjelenő írások jelentik, amelyek értelmes, könnyen kezelhető egységekre osztják a fő falak által kialakított nagy tereket. Személyes elvonulásra és társas együttlétre is lehetőséget adnak. Ilyen elvonulás, személyes, de másokkal is megosztható szenvedély a szerző számára a vasutakkal, és a hozzájuk tartozó állomásépületekkel való foglalkozás. Sok más munkája mellett ezen épületek felmérése, dokumentálása, építészeti értékeik bemutatása alapozta meg Kubinszky Mihály építészettörténeti hírnevét a hazai és európai kutatásban.

Az ily módon összeállt épület homlokzati díszait az utazások, ismerős tájakra és távoli földrészekre tett tanulmányutak és kirándulások teszik ki. A 20. század derekán felnövekvő generáció számára sokkal kevésbé volt magától értetődő a világ személyes megismerése, mint az őket megelőző vagy követő nemzedékeknek. Tanulmányutak, ösztöndíjak, konferenciameghívások, később egy-egy távoli (Dél- vagy Észak-Amerikában élő) rokon meglátogatása járultak hozzá ahhoz, hogy a Kubinszky házaspár felkereshesse azokat a tájakat és városképeket, amelyeket tanulmányaik, kutatásaik révén „elvileg” már ismertek. Végül, de nem utolsó sorban a kötet bemutatja a családot, amely mindvégig az összetartó erőt képviseli Kubinszky Mihály életének „épületében”. Az olvasót megragadja a szeretet és büszkeség hangja, amellyel feleségéről, Kassay Éváról, valamint három gyermekükről, szakmai és emberi sikereikről ír.

Az épületek az építész számára a természetes közeget, az önmegvalósítás eszközét és a közösség szolgálatát is jelentik. Kubinszky Mihály saját és a felesége számos épületet tervezett, illetve működött közre kivitelezésükben Sopronban és környékén. Ezek leírása és képi bemutatása szintén növeli a kötet értékét a helytörténeti kutatás számára, ezért (hasznos lett volna ezeknek a listáját függelékben is mellékelni. Saját alkotásai mellett mások épületeit is nagy élvezettel, a magyar építészeti kritika általa megújított hagyományaihoz hűen mutatja be. A könyvet végigkövető olvasó, akár szakember, akár – e

sorok írójához hasonlóan – laikusként, felhasználóként közelít az építészet múltbeli és jelenkori alkotásaihoz, nyitottabb szemmel, értőbb tekintettel szemléli 245ezután az épített környezetet. Ezáltal válik *Az íón fejezet* a magyar és egyetemes építészet történetének szubjektív, de éppen ezért emberközelű és hiteles *fejezetévé*.

Isten éltesse szerzőjét sokáig!

A Soproni Szemle szerkesztősége nevében

Szende Katalin felelős szerkesztő

Kubinszky Mihály és felesége 2002-ben, a „Sopron város díszpolgára” kitüntetés átvételekor

2007. LXI. ÉVFOLYAM 3. SZÁM / VÁROS- ÉS BIRTOKIGAZGATÁS

246 VÁROS- ÉS BIRTOKIGAZGATÁS

**2007. LXI. ÉVFOLYAM 3. SZÁM / VÁROS- ÉS BIRTOKIGAZGATÁS / F. Romhányi Beatrix :
Pálos kolostorok Sopron környékén**